

Brüssel, 18.12.2013
COM(2013) 920 final

2013/0443 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

**teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise ning direktiivi 2003/35/EÜ
muutmise kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2013) 531 final}
{SWD(2013) 532 final}
{SWD(2013) 537 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Üldine taust – ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/81/EÜ¹ on kehtestatud aastaste heitkoguste siseriiklikud ülemmäärad, mille iga liikmesriik pidi saavutama 2010. aastaks. See hõlmab vääveldioksiidi (SO₂), lämmastikoksiidide (NO_x), muude lenduvate orgaaniliste ühendite kui metaan ja ammoniaagi (NH₃) heitkoguseid. Ülemmäärade eesmärk oli vähendada õhusaastet ning selle kahjulikku mõju inimeste tervisele ja keskkonnale kogu ELis ning samuti saavutada kooskõla Göteborgi protokolliga².

Kõnealused nõuded on vaja läbi vaadata ja ajakohastada, et kõrvaldada allesjäänud väga olulised terviseriskid ja keskkonnamõjud, mida õhusaaste ELis põhjustab, ning viia liidu õigus kooskõlla uute rahvusvaheliste kohustustega, mis tulenevad Göteborgi protokolliga läbivaatamisest 2012. aastal.

Mõju vähendamise nõuded on sätestatud õhusaastet käsitlevas läbivaadatud temaatilises strateegiadokumendis,³ millega ajakohastatakse viise, mille abil saavutada liidu pikaajaline eesmärk, st selline õhu kvaliteet, millel ei ole olulist mõju ning mis ei põhjusta riske inimeste tervisele ega keskkonnale. Käesolev ettepanek on üks peamisi seadusandlikke alustalasid kõnealuse vähendamise saavutamiseks.

Lisaks heitkoguste vajaliku edasise vähendamise kindlaksmääramisele käsitletakse käesolevas ettepanekus teatavaid puudujääke liidu õhukvaliteedi poliitikaraamistikus ning vajadust tõhustada kooskõlastamist heitkoguste vähendamise ning õhu kvaliteedi, kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse vahel.

Arvestades direktiivis 2001/81/EÜ tehtavate vajalike muudatuste iseloomu ja ulatust ning vajadust suurendada järjepidevust ja õigusselgust, nõuab direktiivi 2001/81/EÜ läbivaatamine selle kehtetuks tunnistamist ja uue direktiivi (käesolev direktiiv) vastuvõtmist.

Kooskõla Euroopa Liidu muude põhimõtete ja eesmärkidega

Käesoleva algatuse eesmärgid on kooskõlas Euroopa aruka, kaasava ja säästva majanduskasvu 2020. aasta strateegia eesmärkidega ning tugevdavad neid. Need eesmärgid peaksid stimuleerima uuendustegevust, mis aitab toetada loodussäästlikku majanduskasvu ja säilitada Euroopa majanduse konkurentsivõimet, pakkudes samas tuge üleminekul vähese CO₂-heittega majandusele, kaitstes Euroopa looduskapitali ja kasutades ära Euroopa juhtpositsiooni uute loodussõbralike tehnoloogiate arendamisel⁴. Eesmärk on muuta praegust poliitikat arukama reguleerimise abil võimaluste piires lihtsamaks ja selgemaks, et võimaldada selle paremat rakendamist⁵. Meetmete kehtestamisel peetakse silmas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEd) huvide kaitset vastavalt põhimõttele „kõigepealt mõtle

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/81/EÜ, 23. oktoober 2001, teatavate õhusaasteainete siseriiklike ülemmäärade kohta, EÜT L 309, 27.11.2001, lk 22.

² Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni protokoll hapestamise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise kohta (1999).

³ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Euroopa puhta õhu programm”, COM(2013) [xxx].

⁴ Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”, KOM(2010) 2020 (lõplik), 3.3.2010.

⁵ Komisjoni teatis „Arukas reguleerimine Euroopa Liidus”, KOM(2010) 543 (lõplik), 8.10.2010.

väikestele”⁶. On tagatud sidusus lähedaste valdkondadega, st transpordi, tööstuse, põllumajanduse ja kliimamuutuste ning ressursitõhususega.

2. HUVITATUD ISIKUTEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Konsulterimine huvitatud isikutega

Läbivaatamisel lähtuti teadmistest, mis on kogutud mitme aastakümne vältel õhukvaliteedi hindamise, haldus- ja läbivaatamistegevuse käigus ELis ja rahvusvahelisel tasandil. Konsulteritud poolte hulgas olid ka liikmesriikide asutused, kes vastutavad praeguse poliitikaraamistiku rakendamise eest kõikidel haldustasanditel. 2011. aasta juunist 2013. aasta aprillini peeti viis sidusrühmade kohtumist, et tagada läbipaistvus ning pakkuda sidusrühmadele võimalusi märkuste ja teabe esitamiseks. Kõigist kohtumistest tehti internetiülekanne, et tagada võimalikult suur osalus. Samaaegselt korraldati kaks konsultatsiooni: esimene arutelu 2011. aasta lõpus oli suunatud praeguse õhukvaliteedi poliitikaraamistiku tugevate ja nõrkade külgede läbivaatamisele; teisel, 2013. aasta algul toimunud kõigi sidusrühmade avalikul internetiarutelul keskenduti peamistele olemasolevatele poliitikavõimalustele, mille abil lahendada praegused õhukvaliteedi probleemid⁷. 2012. aastal korraldati ja esitati Eurobaromeetri uuring, et saada üldsuse arvamus õhusaaste probleemide kohta⁸. Komisjon ja Euroopa Keskkonnaamet (EEA) korraldasid ka õhupoliitika rakendamise katseprojekti, milles osales 12 linna kogu EList, kes hindasid õhukvaliteedi poliitikaraamistiku rakendamisel saadud kohalikku kogemust⁹.

Mõju hindamise tulemus

Täielik vastavus õhukvaliteeti käsitlevatele õigusaktidele on võimalik saavutada lühikeses ja keskpikas perspektiivis, keskendudes praeguse poliitika rakendamisele ja liikmesriikide meetmetele. Kuigi direktiiv 2001/81/EÜ tuleks läbi vaadata, et lisada Göteborgi protokollist tulenevad ELi rahvusvahelised kohustused 2020. aastaks, ei ole rangemate vähendamisnõuete kehtestamine 2020. aastaks asjakohane.

Ajavahemiku puhul kuni 2030. aastani on aga teisiti. Selleks et vähendada praegust tervise- ja keskkonnamõju, on vaja oluliselt rangemaid heite vähendamise kohustusi. 2030. aasta puhul on eelistatud võimalus 70 % maksimaalsest võimalikust tervisemõju vähendamisest 2030. aastal ning seda optimeeritakse eutrofeerumise ja osooni täiendava vähendamisega. Selliste heite vähendamise kohustustega tagatakse jätkuv edasimineku ELi pikaajalise eesmärgi poole.

Göteborgi 2020. aasta vähendamiskohustustega ei kaasne lähtestsenaariumiga võrreldes täiendavaid liidu kulutusi. 2030. aastaks seatud uute vähendamiskohustuste eesmärk on rakendada 2030. aastaks õhukvaliteedi mõju vähendamist, mis on kehtestatud Euroopa puhta õhu programmi käsitlevas teatises. Mõjuhinnaangus on modelleeritud soovitud vähendamise optimaalne tulemus ning see optimeerimine oli aluseks riiklikele heite vähendamise kohustustele kuue kõige olulisema saasteaine puhul. Kõnealuste vähendamiskohustustega vähendatakse õhusaaste väliskulusid (kõige konservatiivsema hinnangu kohaselt) kokku 40 miljardi euro võrra (võrreldes alusstsenaariumiga, kus väliskulud oleksid 212 miljardit eurot),

⁶ Komisjoni teatis „Kõigepealt mõtle väikestele” – Euroopa väikeettevõtlusalgatus „Small Business Act” (KOM(2008) 394 (lõplik), 25.6.2008).

⁷ Konsulterimisel kasutati kaht küsimustikku: lühemale küsimustikule, mis oli suunatud üldsusele, vastas 1934 inimest; ekspertidele ja sidusrühmadele mõeldud pikemale küsimustikule saabus 371 vastust. Vt http://ec.europa.eu/environment/consultations/air_pollution_en.htm

⁸ Tulemused on kättesaadavad Eurobaromeetris 2013.

⁹ Täielikke tulemusi vt EEA aruandes 7/2013.

sealhulgas saadakse otsest majanduslikku kasu rohkem kui 2,8 miljardi euro väärtuses: 1,85 miljardit eurot tänu väiksemale tööjõu tootlikkuse vähenemisele, 600 miljonit eurot tänu tervishoiukulude vähenemisele, 230 miljonit eurot tänu saagi väärtuse languse vähenemisele ja 120 miljonit eurot tänu hoonestatud keskkonna kahju vähenemisele. Iga-aastased nõuete täitmise kulud seevastu on 3,3 miljardit eurot ehk umbes üks kaheteistkümnendik väliskulude kokkuhoiust. Alusstsenaariumi kohaselt saavutatakse 2030. aastal võrreldes 2005. aastaga tervisemõju vähenemine 40 % võrra. Käesoleva ettepaneku kohaselt vähendatakse tervisemõju veel 12 % võrra, mis tähendab selle vähendamist 2005. aastaga võrreldes kokku 52 % võrra. Eutrofeerumist vähendatakse alusstsenaariumiga võrreldes 50 % võrra rohkem.

Liidu teatavate õhusaasteainete riiklike ülemmäärade korra kohaste metaani ülemmäärade abil saaks heitkoguseid vähendada kulutõhusalt, kuid poliitika peaks olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 406/2009/EÜ¹⁰. Sätteid juhtimistavade parandamiseks ning seire ja aruandluse rahvusvaheliste kohustustega kooskõlla viimiseks saaks lisada väga tagasihoidlike halduskuludega (algsed kulud umbes 8 miljonit eurot ja iga-aastased kulud kogu ELis 3,5 miljonit eurot).

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

Kavandatud meetmete kokkuvõte

Ettepanekuga tunnistatakse kehtetuks ja asendatakse õhusaasteainete riiklikke ülemmäärasid käsitlev liidu praegune kord, mis on määratletud direktiivis 2001/81/EÜ. Sellega tagatakse, et heitkoguste riiklikke ülemmäärasid, mis on kehtestatud direktiiviga 2001/81/EÜ SO₂, NO_x, muude LOÜde kui metaan ja NH₃ kohta 2010. aastaks ja edaspidiseks, kohaldatakse kuni 2020. aastani ja et kehtestatakse uued riiklikud heite vähendamise kohustused („vähendamiskohustused”), mida kohaldatakse SO₂, NO_x, muude LOÜde kui metaan, NH₃, tahkete peenosakeste (PM_{2,5}) ja metaani (CH₄) suhtes alates 2020. ja 2030. aastast, ning samade saasteainete suhtes kohaldatavad heite vahetasemed 2025. aastaks.

Allpool on esitatud konkreetset teavet peamiste artiklite ja lisade kohta.

Artiklites 1, 2 ja 3 täpsustatakse käesoleva ettepaneku reguleerimiseset ja reguleerimisala ning esitatakse ettepanekus kasutatud peamiste terminite määratlused.

Vastavalt artiklile 4, mida tuleb lugeda koos II lisaga, peavad liikmesriigid piirama oma aastaseid SO₂, NO_x, muude LOÜde kui metaan, NH₃, PM_{2,5} ja CH₄ heitkoguseid, et täita oma vähendamiskohustusi, mis kehtivad alates 2020. ja 2030. aastast. Lisaks peavad liikmesriigid 2025. aastal vähendama kõnealuste saasteainete aastaseid heitkoguseid tasemeni, mis on kindlaks määratud lineaarse vähendamiskava alusel, välja arvatud juhul, kui selleks oleks vaja meetmeid, mis toovad kaasa ebaproportsionaalselt suured kulud. Artiklis 4 osutatakse, milliseid heiteallikaid ei tohiks arvesse võtta.

Artikliga 5 antakse liikmesriikidele tingimusel, et komisjon ei esita vastuväiteid, õigus kasutada teatavaid paindlikkusmeetmeid: võtta teatavatel tingimustel arvesse osa NO_x, SO₂ ja PM_{2,5} heitkoguste vähendamistest, mis on saavutatud rahvusvahelises mereliikluses; rakendada oma CH₄ heite vähendamise kohustusi ühiselt ning esitada kohandatud heiteinventuure, kui inventuuride koostamise täiendatud meetodid põhjustavad vähendamiskohustuse täitmata jätmise (v.a CH₄ puhul).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 406/2009/EÜ, 23. aprill 2009, milles käsitletakse liikmesriikide jõupingutusi kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamiseks, et täita ühenduse kohustust vähendada kasvuhooonegaaside heitkoguseid aastaks 2020 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 136).

Artikli 6 kohaselt peavad liikmesriigid võtma vastu riikliku õhusaaste kontrolli programmi (edaspidi „kontrolliprogramm”), milles nad kirjeldavad, kuidas nad oma vähendamiskohustused täita kavatsevad, ning seda programmi rakendama ja korrapäraselt ajakohastama. Kontrolliprogramm peaks sisaldama vähemalt III lisas (2. osa) sätestatud teavet ja teavet musta süsiniku heitkoguste vähendamise kohta ning sellega võib ette näha konkreetseid meetmed, mis on loetletud III lisas (1. osa), et piirata põllumajandussektorist pärinevaid PM_{2,5} ja NH₃ heitkoguseid. Kontrolliprogramm töötatakse välja õhukvaliteedi üldises poliitikaraamistikus ja see peab sisaldama teavet meetmete valiku aluseks oleva analüüsi kohta. Liikmesriigid peavad korraldama oma kontrolliprogrammi üle enne selle lõpetamist avaliku arutelu. Sel eesmärgil muudetakse artikliga 16 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/35/EÜ,¹¹ et see hõlmaks kontrolliprogramme.

Artiklis 7, mida tuleb lugeda koos I lisaga nõutakse, et liikmesriigid teostaksid seiret õhusaasteainete heite üle ning koostaksid seejuures vastavalt õhusaaste kauglevi konventsiooni kohastele kohustustele ja suunistele, millele on viidatud ja mida on täpsustatud IV lisas, riiklikud heiteinventuurid ja -prognoosid koos informatiivse inventuuriaruandega, ning ajakohastaksid neid. Liikmesriigid, kes kohaldavad artikli 5 kohaseid pändlikkusmeetmeid, peavad lisama asjakohase teabe informatiivsesse inventuuriaruandesse või eraldiseisvasse aruandesse.

Vastavalt artiklile 8 peavad liikmesriigid võimaluse korral teostama seiret kahjuliku mõju üle, mida õhusaaste avaldab mõju vee- ja maismaaökosüsteemidele, tuginedes V lisas täpsustatud meetoditele. Liikmesriikidel on õigus kasutada muude liidu vahendite raames loodud seiresüsteeme.

Artikli 9 kohaselt peavad liikmesriigid edastama komisjonile oma kontrolliprogrammi ning mis tahes muudatused ja seireandmed, mis on kehtestatud vastavalt artiklitele 7 ja 8, I lisas sätestatud kuupäevadel. Komisjon, keda abistavad Euroopa Keskkonnaamet ja liikmesriigid, kontrollib esitatud riiklike heiteinventuuride täpsust ja täielikkust regulaarselt.

Artiklis 10 on sätestatud, et komisjon esitab iga viie aasta järel aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta, sealhulgas artikli 4 lõike 2 kohaldamise kohta, mis on seotud 2025. aastaks kehtestatud heite vahetasemetega.

Artikliga 11 edendatakse käesoleva ettepaneku kohaselt kogutud ja töödeldud teabe süstemaatilist, aktiivset ja elektroonilist levitamist ning viidatakse sellega seoses liidu õigusaktides, sh Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2003/4/EÜ¹² sätestatud nõuetele.

Artikli 12 eesmärk on edendada komisjoni ja liikmesriikide koostööd kolmandate riikide ja asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et õhusaasteainete heitega ülemaailmsel tasandil rohkem ja paremini tegeleda.

Artikliga 13 kehtestatakse kord, mida kohaldatakse vastavalt artikli 6 lõikele 7, artikli 7 lõikele 9 ja artikli 8 lõikele 3, et kohandada delegeeritud õigusaktide abil I ja III lisa (1. osa) ning IV ja V lisa teaduse ja tehnika arenguga.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/35/EÜ, 26. mai 2003, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega (ELT L 156, 25.6.2003, lk 17).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/4/EÜ, 28. jaanuar 2003, keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26).

Artiklis 14 käsitletakse komiteemenetlust, mida komisjon kasutab selleks, et võtta vastu rakendusakte vastavalt artikli 5 lõikele 6 ja artikli 6 lõikele 9, ning täpsustatakse, et kasutatakse direktiivi 2008/50/EÜ artikli 29 alusel loodud olemasoleva komitee abi.

Artiklites 15, 17 ja 19 sätestatakse karistused, mida kohaldatakse ettepaneku kohaste riiklike õigusnormide rikkumise korral pärast ettepaneku liikmesriikide õigusesse ülevõtmist ja jõustumist.

Artiklis 18 käsitletakse direktiivi 2001/81/EÜ kehtetuks tunnistamist ja täpsustatakse, et selles sätestatud heitkoguste riiklikke ülemmäärasid kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2019.

VI lisa sisaldab vastavustabelit.

Õiguslik alus

Kuna ettepaneku põhieesmärk on keskkonnakaitse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 191, põhineb ettepanek ELi toimimise lepingu artikli 192 lõikel 1.

Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte ning vahendi valik

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse ettepaneku selles osas, mis ei kuulu liidu ainupädevusse.

Liikmesriigid ei suuda ettepaneku eesmärgi täielikult saavutada. Selleks et vähendada õhukvaliteedi praegu veel märkimisväärt mõju liidus, peab iga liikmesriik vähendama oma saasteainete heitkoguseid; heitkoguste vähendamise kulutõhusat kooslust kogu Euroopas on aga võimalik kooskõlastada üksnes liidu tasandil. Kindlaksmääratud vähendamiskohustustes ei võeta arvesse mitte ainult riikide heite riigisisest, vaid ka piiriülest mõju.

Liidu meetmega saavutatakse ettepaneku eesmärgid paremini. Direktiivis 2001/81/EÜ on sätestatud vähendamise eesmärgid ja miinimumnõuded nende rakendamiseks; samas on liikmesriikidele jäetud õigus määrata kindlaks optimaalne meetmete kombinatsioon kõnealuste vähendamiseesmärkide saavutamiseks. Sellist põhimõtet rakendatakse ka käesolevas ettepanekus, millega ühtlustatakse täiendavalt nõudeid riiklikele programmidele ning õhusaasteainete heitkoguste seirele ja aruandlusele, et parandada direktiivi 2001/81/EÜ puudujääke ja täita õhusaaste kauglevi konventsiooni ja selle protokollide alusel võetud rahvusvahelisi kohustusi. Kuigi ettepanekuga nõutakse põllumajandussektori puhul heite kontrolli selle tekkekohas, on liikmesriikidel õigus need nõuded kohaldamata jätta, kui need ei ole asjaomaste heite vähendamise kohustuste saavutamiseks vajalikud.

Seepärast on ettepanek kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega.

Valitud õiguslik vahend on direktiiv, kuna ettepanekus sätestatakse eesmärgid ja kohustused, kuid jäetakse liikmesriikidele piisavalt vabadust nõuete täitmiseks vajalike meetmete valimisel ja üksikasjalikul rakendamisel. Ettepanek on seega kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega.

4. MÕJU EELARVELE

Direktiivi rakendamisel kasutatakse olemasolevat eelarvet ning see ei avalda mõju mitmeaastasele finantsraamistikule.

5. VALIKULISED KÜSIMUSED

Selgitavad dokumendid

Komisjoni arvates on selgitavad dokumendid direktiivi ülevõtmise kohta esitatava teabe kvaliteedi parandamiseks vajalikud järgmistel põhjustel.

Direktiivi täielik ja nõuetekohane ülevõtmine on väga oluline, et tagada selle eesmärkide (st inimeste tervise ja keskkonna kaitse) saavutamine. Arvestades et teatavad liikmesriigid juba reguleerivad õhusaasteainete heitkoguseid, ei toimu käesoleva direktiivi ülevõtmine tõenäoliselt ühe õigusaktiga, vaid pigem mitmesuguste muudatuste või uute ettepanekutega asjaomastes valdkondades. Lisaks on direktiivi rakendamine sageli väga hajutatud, kuna selle kohaldamise ja mõnes liikmesriigis isegi selle ülevõtmise eest vastutavad piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused.

Tõenäoliselt suurendavad nimetatud tegurid direktiivi ebaõige ülevõtmise ja rakendamise ohtu ning muudavad liidu õiguse kohaldamise järelevalve komisjoni jaoks keerulisemaks. Selleks et tagada riiklike õigusaktide vastavus direktiivi sätetele, on vaja selget teavet direktiivi ülevõtmise kohta.

Selgitavate dokumentide esitamise nõue võib suurendada selliste liikmesriikide halduskoormust, kes neid tavaliselt ei koosta. Võimalik täiendav halduskoormus on siiski

proportsionaalne taotletava eesmärgiga, milleks on tagada direktiivi tõhus ülevõtmine ja selle eesmärkide täielik saavutamine.

Eespool öeldut silmas pidades on asjakohane liikmesriikidelt paluda, et nad lisaksid ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi sätete ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV**teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise ning direktiivi 2003/35/EÜ muutmise kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹³,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust¹⁴,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) ELis on inimtekkelise õhusaaste ja õhu kvaliteedi valdkonnas viimase 20 aasta jooksul saavutatud märkimisväärsed edu spetsiaalse liidu poliitikaga, sealhulgas komisjoni 2005. aasta teatis „Õhusaastet käsitlev temaatiline strateegia” („õhusaaste teemastrateegia”)¹⁵. Nimetatud edusammudes on olnud oluline osa Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivil 2001/81/EÜ,¹⁶ millega kehtestati liikmesriikidele vääveldioksiidi (SO₂), lämmastikoksiidide (NO_x), ammoniaagi (NH₃) ja muude lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) kui metaan aastased ülemmäärad 2010. aastaks ja edaspidiseks. Selle tulemusena vähenesid aastatel 1990–2010 SO₂ heitkogused 82 % võrra, NO_x heitkogused 47 % võrra, muude LOÜde kui metaan heitkogused 56 % võrra ja NH₃ heitkogused 28 % võrra. Kuid nagu on märgitud Euroopa puhta õhu programmis („läbivaadatud õhusaaste teemastrateegia”),¹⁷ esineb endiselt märkimisväärsed kahjulikke mõjusid ja riske keskkonnale ja inimeste tervisele.
- (2) Seitsmendas keskkonnavalas tegevusprogrammis¹⁸ on kinnitatud ELi õhukvaliteedipoliitika pikaajalist eesmärki, st saavutada selline õhu kvaliteet, mis ei põhjustaks olulist negatiivset mõju ega riske inimeste tervisele ja keskkonnale. Selleks

¹³ ELT C ..., ..., lk ...

¹⁴ ELT C ..., ..., lk ...

¹⁵ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile, 21. september 2005, „Õhusaastet käsitlev temaatiline strateegia”, KOM(2005) 446 (lõplik).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/81/EÜ, 23. oktoober 2001, teatavate õhusaasteainete siseriiklike ülemmäärade kohta (EÜT L 309, 27.11.2001, lk 22).

¹⁷ Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Euroopa puhta õhu programm”, COM(2013) [xxx].

¹⁸ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, milles käsitletakse Euroopa Liidu üldist keskkonnavalas tegevusprogrammi aastani 2020 „Hea elu maakera võimaluste piires”, COM(2012) 710, 29.11.2012.

on nõutud täielikku vastavust kehtivatele õhukvaliteeti käsitlevatele ELi õigusaktidele, 2020. aasta järgseid strateegilisi eesmärke ja meetmeid, suuremaid jõupingutusi valdkondades, kus elanikkond ja ökosüsteemid puutuvad kokku suure hulga õhusaasteainetega, ja suuremat sünergia õhukvaliteeti käsitlevate õigusaktide ning eelkõige ELi kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse alaste eesmärkide vahel.

- (3) Õhusaaste läbivaadatud teemastrateegias on sätestatud uued strateegilised eesmärgid kuni aastani 2030, et liikuda lähemale ELi pikaajalisele eesmärgile.
- (4) Liikmesriigid ja EL on ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni (edaspidi „õhusaaste kauglevi konventsioon”)¹⁹ ja mitme selle protokolliga osalised, sealhulgas 1999. aasta Göteborgi protokoll hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise kohta.
- (5) 2020. aasta ja edaspidise kohta sätestatakse läbivaadatud Göteborgi protokollis, mille nõukogu kiitis heaks otsusega [xxxx/xxxx/EL],²⁰ uued heite vähendamise kohustused, kusjuures kõigi osaliste puhul on SO₂, NO_x, NH₃, muude LOÜde kui metaan ja tahkete peenosakeste (PM_{2,5}) osas võetud alusaastaks 2005. aasta. Samuti edendatakse sellega musta süsiniku heite vähendamist ning nõutakse sellise teabe kogumist ja talletamist, mis käsitleb õhusaasteainete kontsentratsiooni ja sadestumise kahjulikku mõju inimeste tervisele ja keskkonnale, ning osalemist mõju vähendamisele suunatud programmides õhusaaste kauglevi konventsiooni raames.
- (6) Direktiiviga 2001/81/EÜ kehtestatud heite riiklike ülemmäärade kord tuleks seetõttu läbi vaadata, et viia see vastavusse ELi ja liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega.
- (7) Liikmesriigid peaksid rakendama käesolevat direktiivi viisil, mis aitab tõhusalt kaasa ELi pikaajalisele õhukvaliteedi eesmärgile, mida toetavad Maailma Terviseorganisatsiooni suunised ning ELi bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi kaitse eesmärgid, vähendades hapestumise, eutrofeerumise ja osooniga seotud õhusaaste kontsentratsiooni ja sadestumist allapoole kriitilisi saastekoormuseid ja -tasemeid, mis on sätestatud õhusaaste kauglevi konventsioonis.
- (8) Käesolev direktiiv peaks aitama saavutada ka liidu õigusaktides sätestatud õhukvaliteedi eesmärke ja leevendada kliimamuutuste mõju, vähendades lühiajalise kliimamõjuga saastet, ning parandada õhukvaliteeti üldiselt.
- (9) Liikmesriigid peaksid täitma heite vähendamise kohustusi, mis on käesolevas direktiivis sätestatud 2020. ja 2030. aastaks. Et tagada märgatavad edusammud 2030. aasta kohustuste täitmisel, peaksid liikmesriigid, välja arvatud juhul, kui sellega kaasneksid ebaproportsionaalselt suured kulud, saavutama 2025. aastal heite vahetasemed, mis kehtestatakse vastavalt lineaarsele vähendamiskavale, milles võetakse arvesse nende 2020. aastaks määratud heitetasemeid ja 2030. aastaks seatud vähendamiskohustuste kohaseid heitetasemeid. Kui heitekoguseid ei suudeta 2025. aastaks selliselt vähendada, peaksid liikmesriigid käesoleva direktiivi kohastes aruannetes selgitama selle põhjuseid.
- (10) Mõned liikmesriigid otsustasid õhusaaste kauglevi konventsiooni alusel kehtestada heitkoguste ülemmäärad, mis põhinevad transpordisektoris kasutatud kütusel. Selle

¹⁹ Nõukogu otsus 2003/507/EÜ, 13. juuni 2003, mis käsitleb Euroopa Ühenduse ühinemist 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni protokolliga hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise kohta (ELT L 179, 17.7.2003. lk 1).

²⁰ Nõukogu otsus 2013/xxxx/EL, milles käsitletakse 1979. aasta piiriülese õhusaaste kauglevi konventsiooni 1999. aasta protokolliga (hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise kohta) muudatuse heakskiitmist (ELT L..., lk ...).

tulemuseks on sidususe puudumine nende ja samuti liidu kui terviku üldise energiatarbimise ja statistikaga. Seepärast sätestatakse käesolevas direktiivis selleks, et tagada kõikidele liikmesriikidele ja kogu liidule ühine ja ühtne alus, aruandluse nõuded ja heite vähendamise kohustused, mis põhinevad riigisisel energiatarbimisel ja müüdnud kütusel. Sellega tagatakse suurem kooskõla ELi kliimamuutuste- ja energiaalaste õigusaktidega.

- (11) Selleks et edendada riiklike heite vähendamise kohustuste ja heite vahetasemete saavutamist kulutasuval viisil, peaks liikmesriikidel olema lubatud võtta arvesse rahvusvahelisest laevaliiklusest pärit heitkoguste vähendamisi, kui heitkoguste hulk selles sektoris on väiksem kui see, mis saavutatakse ELi õigusnormide (sealhulgas kütuste väävlisisalduse piirnormid, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 1999/32/EÜ²¹) järgimisest tuleneva heitkoguste vähendamise abil. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalus täita oma kohustusi ja saavutada heite vahetasemed seoses metaaniga (CH₄) ühiselt ja kasutada seejuures Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 406/2009/EÜ²². Selleks et kontrollida oma riiklike heite ülemmäärade, heite vähendamise kohustuste ja heite vahetasemete järgimist, peaks liikmesriikidel olema võimalus kohandada oma riiklikke heiteinventuure, võttes arvesse heitkogustega seotud teaduslike arusaamade ja meetodite täienemist. Komisjonil peaks juhul, kui käesolevas direktiivis sätestatud tingimused ei ole täidetud, olema võimalik esitada vastuväiteid selliste paindlikkusmeetmete kasutamisele liikmesriigi poolt.
- (12) Liikmesriigid peaksid võtma vastu ja viima ellu riikliku õhusaaste kontrolli programmi, et täita oma heite vähendamise kohustusi ja saavutada heite vahetasemed ning aidata tõhusalt kaasa ELi õhukvaliteedi eesmärkide saavutamisele. Selleks peaksid liikmesriigid võtma arvesse vajadust vähendada heitkoguseid piirkondades ja linnastutes, kus on ülemäärane õhusaasteainete kontsentratsioon ja/või mis suurendavad märkimisväärset õhusaastet muudes piirkondades ja linnastutes, sealhulgas naaberriikides. Riiklike õhusaaste kontrolli programmidega tuleks sel eesmärgil aidata edukalt rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/50/EÜ²³ artikli 23 alusel kehtestatud õhukvaliteedi kavasid.
- (13) Selleks et vähendada peamiste saastajate põhjustatud NH₃ and PM_{2,5} atmosfääriheidet, peaksid riiklikud õhusaaste kontrolli programmid sisaldama põllumajandussektori suhtes kohaldatavaid meetmeid. Liikmesriikidel peaks riigi konkreetsest olukorrast tulenevalt olema õigus rakendada muid kui käesolevas direktiivis sätestatud meetmeid, millel on samaväärne keskkonnamõju.
- (14) Riiklikku õhusaaste kontrolli programmi, sealhulgas poliitika ja meetmete kindlaksmääramise aluseks olevat analüüsi tuleks korrapäraselt ajakohastada.
- (15) Selleks et koostada piisaval teabel põhinevaid riiklikke õhusaaste kontrolli programme ja teha mis tahes olulisi muudatusi, peaksid liikmesriigid nende programmide ja muudatuste osas konsulteerima avalike ja pädevate asutustega kõikidel tasanditel, kui kõik poliitika ja meetmete valikuvariandid on veel lahtised. Liikmesriigid peaksid juhul, kui nende programmi rakendamine võib mõjutada õhukvaliteeti teises riigis,

²¹ Nõukogu direktiiv 1999/32/EÜ, 26. aprill 1999, mis käsitleb väävlisisalduse vähendamist teatavates vedelkütustes ja millega muudetakse direktiivi 93/12/EMÜ (EÜT L 121, 11.5.1999, lk 13).

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 406/2009/EÜ, 23. aprill 2009, milles käsitletakse liikmesriikide jõupingutusi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks, et täita ühenduse kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid aastaks 2020 (ELT L 140, 5.6.2009, lk 136).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/50/EÜ, 21. mai 2008, välisõhu kvaliteedi ja Euroopa õhu puhtamaks muutmise kohta (ELT L 152, 11.6.2008, lk 1).

algatama piiriülesed konsultatsioonid kooskõlas nõuetega, mis on sätestatud liidu ja rahvusvahelistes õigusaktides, sealhulgas piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioon (Espoo, 1991) ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise protokoll (Kiiev, 2003), mille nõukogu on heaks kiitnud²⁴.

- (16) Liikmesriigid peaksid koostama ja esitama heiteinventuurid, -prognoosid ja informatiivsed inventuuriaruanded kõikide käesoleva direktiiviga hõlmatud õhusaasteainete kohta. See peaks võimaldama liidul täita oma aruandluskohustusi vastavalt õhusaaste kauglevi konventsioonile ja selle protokollidele.
- (17) Üldise sidususe säilitamiseks kogu liidus peaksid liikmesriigid tagama, et nende poolt komisjonile esitatavad andmed riiklike heiteinventuuride, -prognooside ja informatiivsete inventuuriaruannete kohta on täielikult kooskõlas õhusaaste kauglevi konventsiooni alusel esitatavate andmetega.
- (18) Selleks et hinnata, kas käesolevas direktiivis sätestatud riiklikke heite vähendamise kohustusi on tõhusalt täidetud, peaksid liikmesriigid vastavalt rahvusvaheliselt kehtestatud suunistele võimaluse korral jälgima ka kõnealuse vähendamise mõju maismaa- ja veeökosüsteemidele ning nimetatud mõjust aru andma.
- (19) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2003/4/EÜ²⁵ peaksid liikmesriigid tagama teabe aktiivse ja süstemaatilise levitamise elektrooniliste vahendite abil.
- (20) On vaja muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/35/EÜ,²⁶ et tagada käesoleva direktiivi kooskõla 1998. aasta keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooniga.
- (21) Selleks et võtta arvesse tehnika arengut, peaks komisjonile kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 andma õiguse võtta vastu õigusakte, millega muudetakse I lisa sätestatud aruandluse suuniseid ning samuti III lisa 1. osa ning IV ja V lisa, et kohandada neid tehnika arenguga. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (22) Selleks et tagada käesoleva direktiivi ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Nimetatud volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²⁷.
- (23) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud riiklike õigusaktide rikkumise korral, ja

²⁴ Nõukogu otsus 2008/871/EÜ, 20. oktoober 2008, millega kiidetakse Euroopa Ühenduse nimel heaks ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni 1991. aasta piiriülese keskkonnamõju hindamise Espoo konventsiooni keskkonnamõju strateegilise hindamise protokoll (ELT L 308, 19.11.2008, lk 33).

²⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/4/EÜ, 28. jaanuar 2003, keskkonnateabele avaliku juurdepääsu kohta (ELT L 41, 14.2.2003, lk 26).

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/35/EÜ, 26. mai 2003, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega (ELT L 156, 25.6.2003, lk 17).

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 182/2011, 16. veebruar 2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

tagama nende rakendamise. Kõnealused karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

- (24) Pidades silmas direktiivis 2001/81/EÜ tehtavate muudatuste laadi ja ulatust, tuleks kõnealune direktiiv asendada, et suurendada õiguskindlust, selgust, läbipaistvust ja õigusaktide lihtsustamist. Järgepidevuse tagamiseks õhukvaliteedi parandamisel peaksid liikmesriigid järgima direktiivis 2001/81/EÜ sätestatud heitkoguste riiklikke ülemmäärasid kuni 2020. aastani, mil hakatakse kohaldama käesolevas direktiivis sätestatud uusi riiklikke heite vähendamise kohustusi.
- (25) Kuna liikmesriigid ei suuda piisavalt saavutada käesoleva direktiivi eesmärki, st tagada inimeste tervise ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse, ning õhusaaste piiriülese olemuse tõttu on seda parem teha liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (26) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta²⁸ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu selgitavat dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse liikmesriikidele hapestavate ja eutrofeerivate saasteainete, osooni eellaste, esmaste tahkete osakeste ning teiseste tahkete osakeste eellaste ja muude õhusaasteainete piirmäärad ning nõutakse riiklike õhusaaste kontrolli programmide koostamist, vastuvõtmist ja rakendamist ning saasteainete heitkoguste ja nende mõju seiret ning nendest aruandmist.

Artikkel 2

Reguleerimisala

Käesolevat direktiivi kohaldatakse liikmesriikide territooriumil, nende majandusvööndites ja heite kontrolli piirkondades aset leidvate, kõikidest allikatest pärit ning I lisas osutatud saasteainete heidete suhtes.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „heide” – aine eraldumine punkt- või hajureostusallikast atmosfääri;
2. „osooni eellased” – lämmastikoksiidid, muud lenduvad orgaanilised ühendid kui metaan, metaan ja süsinikmonooksiid;

²⁸ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

3. „õhukvaliteedi eesmärgid” – õhu kvaliteedi piirtasemed, sihtväärtused ja saastatuse taseme alased kohustused, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2008/50/EÜ ja 2004/107/EÜ²⁹;
4. „lämmastikoksiidid” (NO_x) – lämmastikoksiid ja lämmastikdioksiid, väljendatuna lämmastikdioksiidina;
5. „muud lenduvad orgaanilised ühendid (LOÜ) kui metaan” – kõik inimtekkelised orgaanilised ühendid, välja arvatud metaan, mis võivad päikesevalguse toimel lämmastikoksiididega reageerides tekitada fotokeemilisi oksüdante;
6. „PM_{2,5}” – tahke osake, mis vastavalt proovivõtmisel ja mõõtmistel kasutatavale standardmeetodile, standardile EN 14907, läbib 2,5 µm aerodünaamilise diameetriga mõõduselektiivse ava 50 protsendil juhtudest;
7. „riiklik heite vähendamise kohustus” – aine heitkoguste vähendamine väljendatuna protsendimäärana, mis kajastab tähtjaks seatud kalendriaasta jooksul eraldunud koguheite vähenemist võrreldes alusaasta (2005) jooksul eraldunud koguheitena ning millest liikmesriigid peavad kinni pidama;
8. „maandumis- ja starditsükkel” – tsükkel, mis hõlmab ruleerimist, starti, tõusu, maandumislähenemist, maandumist ja muud õhusõiduki liikumist, mis leiab aset madalamal kui 3000 jalga;
9. „rahvusvaheline mereliiklus” – kõikide lippude all sõitvate veesõidukite, välja arvatud kalapüügilaevade sellised sõidud merel ja rannikuvetes, mis väljuvad ühe riigi territooriumilt ja saavad teise riigi territooriumile;
10. „heite kontrolli piirkond” – eriline merepiirkond, mis on määratud kindlaks vastavalt laevade põhjustatud merereostuse vältimise rahvusvahelise konventsiooni (MARPOL) VI lisale;
11. „saastekontrolli vöönd” – mereala, mis asub kuni 200 meremiili kaugusel territoriaalmere mõõtmise aluseks olevast lähtejoontest ning mille liikmesriik kehtestab laevade põhjustatud reostuse ennetamiseks, vähendamiseks ja kontrolliks kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste eeskirjade ja standarditega;
12. „must süsinik” – süsinikku sisaldavad tahked osakesed, mis absorbeerivad valgust.

Artikkel 4

Riiklikud heite vähendamise kohustused

1. Liikmesriigid piiravad vähemalt oma aastaseid vääveldioksiidi (SO₂), lämmastikoksiidide (NO_x), muude lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) kui metaan, ammoniaagi (NH₃), tahkete osakeste (PM_{2,5}) ja metaani (CH₄) inimtekkelisi heitkoguseid vastavalt riiklikele heite vähendamise kohustustele, mida kohaldatakse alates 2020. ja 2030. aastast ning mis on sätestatud II lisas.
2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed, mis ei too kaasa ebaproportsionaalselt suuri kulutusi, et piirata oma SO₂, NO_x, muude LOÜde kui metaan, NH₃, PM_{2,5} ja CH₄ 2025. aasta inimtekkelisi heitkoguseid. Nende heitkoguste tase tehakse kindlaks müüdnud kütuste alusel lineaarses vähendamiskavas, milles võetakse arvesse 2020. aastaks kehtestatud

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2004/107/EÜ, 15. detsember 2004, arseeni, kaadmiumi, elavhõbeda, nikli ja polütsükliiliste aromaatsete süsivesinike sisalduse kohta välisõhus (ELT L 23, 26.1.2005, lk 3–16).

heitekoguste taset ja 2030. aastaks seatud heite vähendamise kohustustes määratud heitetasemeid.

Kui 2025. aastaks ei suudeta heidet vastavalt kindlaksmääratud kavale vähendada, selgitavad liikmesriigid selle põhjuseid oma aruannetes, mille nad komisjonile artikli 9 kohaselt esitavad.

3. Lõigete 1 ja 2 täitmisel ei võeta arvesse järgmisi heiteid:
- (a) õhusõidukite heited, välja arvatud maandumis- ja starditsükli heited;
 - (b) heited Kanaari saartel, Prantsusmaa ülemeredepartemangudes, Madeiral ja Assooridel;
 - (c) heited, mis pärinevad riigisisest mereliiklusest, mis toimub punktis b osutatud territooriumidele ja territooriumidelt;
 - (d) rahvusvahelisest mereliiklusest pärit heited, ilma et see piiraks artikli 5 lõike 1 kohaldamist.

Artikkel 5

Paindlikkusmeetmed

1. Selleks et saavutada artikli 4 lõike 2 kohaselt 2025. aastaks kehtestatud heite vahetasemed ning täita II lisas sätestatud, alates 2030. aastast kohaldatavaid riiklike NO_x , SO_2 ja $\text{PM}_{2,5}$ heite vähendamise kohustusi, võivad liikmesriigid võtta arvesse rahvusvahelises mereliikluses saavutatud NO_x , SO_2 ja $\text{PM}_{2,5}$ heite koguste vähendamisi muudest allikatest pärinevate NO_x , SO_2 ja $\text{PM}_{2,5}$ sama aasta heite koguste asemel, kui nad täidavad järgmisi tingimusi:
- (a) heite vähendamine saavutatakse merepiirkondades, mis kuuluvad liikmesriikide territoriaalvetesse, majandusvöönditesse või saastekontrolli vöönditesse, kui neid on loodud;
 - (b) liikmesriigid on võtnud vastu tulemuslikud järelevalve- ja kontrollimeetmed ning neid rakendanud, et tagada kõnealuse paindlikkusmeetme nõuetekohane toimimine;
 - (c) liikmesriigid on rakendanud meetmeid, et saavutada rahvusvahelisest mereliiklusest pärit NO_x , SO_2 ja $\text{PM}_{2,5}$ heite koguste määr, mis on väiksem kui heite koguste tase, mis saavutataks NO_x , SO_2 ja $\text{PM}_{2,5}$ heite suhtes kohaldatavate liidu standardite täitmiseks, ja on tõendanud, et nende meetmetega on saavutatud piisavalt suur heite täiendav vähendamine;
 - (d) liikmesriigid ei ole punkti c kohaselt arvutatud NO_x , SO_2 ja $\text{PM}_{2,5}$ heite vähendamisi võtnud arvesse rohkem kui 20 % ulatuses ning see asendamine ei too kaasa 2020. aastaks kehtestatud ja II lisas sätestatud riiklike heite vähendamise kohustuste täitmata jätmist.
2. Liikmesriigid võivad II lisas osutatud metaaniheite vähendamise kohustusi täita ja heite vahetasemed saavutada ühiselt, eeldusel et nad täidavad järgmisi tingimusi:
- (a) nad täidavad kõiki kohaldatavaid nõudeid ja tingimusi, mis on kehtestatud liidu õigusaktidega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 406/2009/EÜ;
 - (b) nad on võtnud vastu tulemuslikud meetmed ja neid rakendanud, et tagada ühise rakendamise nõuetekohane toimimine.

3. Liikmesriigid võivad kohandada SO₂, NO_x, NH₃, muude LOÜde kui metaan ja PM_{2,5} iga-aastaseid riiklikke heiteinventuure kooskõlas IV lisaga, kui vastavalt teadusandmetele ajakohastatud täiustatud heiteinventuuride meetodite kohaldamise tõttu jääks liikmesriikide heite vähendamise kohustused täitmata või vahetasemed saavutamata.
4. Liikmesriigid, kes kavatsevad kohaldada lõikeid 1, 2 ja 3, teavitavad sellest komisjoni asjaomasele aruandeaastale eelneva aasta 30. septembriks. Nimetatud teave peab hõlmama asjaomaseid saasteaineid ja sektoreid ning võimaluse korral riiklikele heiteinventuuridele avalduva mõju suurust.
5. Komisjon, keda abistab Euroopa Keskkonnaamet, vaatab läbi ja hindab, kas mis tahes paindlikkusmeetme kasutamine konkreetsel aastal vastab asjakohastele nõuetele ja kriteeriumidele.

Kui komisjon ei ole esitanud vastuväiteid üheksa kuu jooksul alates kuupäevast, mil ta sai kätte artikli 7 lõigetes 4, 5 ja 6 osutatud asjaomase aruande, loeb asjaomane liikmesriik paindlikkusmeetme kasutamise selle aasta jaoks heaks kiidetuks ning kehtivaks. Kui komisjon on seisukohal, et paindlikkusmeetme kasutamine ei ole kooskõlas kohaldatavate nõuete ja kriteeriumidega, võtab ta vastu otsuse ja teatab liikmesriigile, et ta ei saa paindlikkusmeetme kasutamist heaks kiita.
6. Komisjon võib vastavalt artiklis 14 osutatud kontrollimenetlusele võtta vastu rakendusakte, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad selle kohta, kuidas kasutada lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud paindlikkusmeetmeid.

Artikkel 6

Riiklikud õhusaaste kontrolli programmid

1. Liikmesriigid koostavad ja võtavad vastu riikliku õhusaaste kontrolli programmi kooskõlas III lisa 2. osaga, et piirata vastavalt artiklile 4 oma aastaseid inimtekkelisi heiteid.
2. Lõikes 1 osutatud programmi koostamisel, vastuvõtmisel ja rakendamisel teevad liikmesriigid järgmist:
 - (a) hindavad, mil määral on tõenäoline, et riigisisesed heiteallikad mõjutavad õhu kvaliteeti nende territooriumil ja naaberliikmesriikides, kasutades vajadusel korral andmeid ja meetodeid, mis on välja töötatud Euroopa seire- ja hindamisprogrammi (EMEP) raames;
 - (b) võtavad arvesse vajadust vähendada õhusaasteainete heitkoguseid, et täita õhukvaliteedi eesmäärke oma territooriumil ja vajaduse korral naaberliikmesriikides;
 - (c) peavad oma riiklike PM_{2,5}-heite vähendamise kohustuste täitmiseks meetmete võtmisel esmatahtsaks musta süsiniku heite vähendamise meetmeid;
 - (d) tagavad kooskõla muude asjakohaste kavade ja programmidega, mis on kehtestatud riiklikes või liidu õigusaktides sätestatud nõuete kohaselt.

Liikmesriigid võtavad niivõrd, kui see on vajalik, arvesse ka III lisa 1. osas sätestatud heite vähendamise meetmeid või samaväärse keskkonnamõjuga meetmeid, et täita asjakohaseid riiklikke heite vähendamise kohustusi.
3. Riiklikku õhusaaste kontrolli programmi ajakohastatakse iga kahe aasta tagant.

4. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, ajakohastatakse riiklikus õhusaaste kontrolli programmis sisalduvaid heite vähendamise põhimõtteid ja meetmeid 12 kuu jooksul järgmistel juhtudel:
 - (a) ei ole täidetud artiklis 4 sätestatud kohustusi või on oht, et neid ei täideta;
 - (b) liikmesriigid otsustavad kasutada artiklis 5 sätestatud mis tahes paindlikkusmeetet.
5. Vastavalt asjakohastele liidu õigusaktidele konsulteerivad liikmesriigid oma riikliku õhusaaste kontrolli programmi projekti ja kõigi oluliste muudatuste üle enne nende lõplikku valmimist üldsuse ja pädevate asutustega, keda õhusaaste kontrolli programmi rakendamine nende konkreetsete keskkonnanäitesannete tõttu õhusaaste, õhukvaliteedi ja halduse alal kõigil tasanditel tõenäoliselt puudutab. Vajaduse korral tagatakse piiriülesed konsultatsioonid vastavalt asjakohastele liidu õigusaktidele.
6. Komisjon hõlbustab programmide väljatöötamist ja rakendamist vajaduse korral heade tavade vahetamise abil.
7. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 13 vastu delegeeritud õigusakte III lisa 1. osa kohandamiseks tehnika arenguga.
8. Komisjon võib kehtestada riiklike õhusaaste kontrolli programmide väljatöötamise ja rakendamise suuniseid.
9. Samuti võib komisjon rakendusaktidega täpsustada liikmesriikide õhusaaste kontrolli programmide vormi ja vajaliku teabe. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artiklis 14 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 7

Heiteinventuurid ja heiteprognoosid

1. Liikmesriigid koostavad vastavalt I lisa sätestatud nõuetele I lisa tabelis A esitatud saasteainete kohta riiklikud heiteinventuurid ja ajakohastavad neid kord aastas.

Liikmesriigid peaksid vastavalt I lisa sätestatud nõuetele koostama I lisa tabelis B esitatud saasteainete kohta riiklikud heiteinventuurid ja ajakohastama neid kord aastas.
2. Liikmesriigid koostavad vastavalt I lisa sätestatud nõuetele I lisa tabelis C esitatud saasteainete kohta ruumiliselt jaotatud heiteinventuurid, suuri punktreostusallikaid hõlmavad inventuurid ja heiteprognoosid ning ajakohastavad neid iga kahe aasta järel.
3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud heiteinventuuridele ja -prognoosidele tuleb lisada informatiivne inventuuriaruanne vastavalt I lisa tabelis D sätestatud nõuetele.
4. Liikmesriigid, kes kohaldavad artikli 5 lõike 1 kohast paindlikkusmeetet, lisavad asjaomase aasta informatiivsesse inventuuriaruandesse järgmise teabe:
 - (a) NO_x, SO₂ ja PM_{2,5} heidete kogused, mis oleksid tekkinud heite kontrolli piirkonna puudumise korral;
 - (b) heitkoguste vähendamise määr, mis on saavutatud liikmesriigile kuuluvast heite kontrolli piirkonnast vastavalt artikli 5 lõike 1 punktile c;
 - (c) paindlikkusmeetme kohaldamise ulatus;

- (d) mis tahes lisaandmed, mida liikmesriigid peavad asjakohaseks, et võimaldada komisjonil, keda abistab Euroopa Keskkonnaamet, täies ulatuses hinnata tingimusi, mille alusel paindlikkusmeetet on rakendatud.
5. Liikmesriigid, kes otsustavad kasutada artikli 5 lõike 2 kohast paindlikkusmeetet, peavad esitama eraldi aruande, mis võimaldab komisjonil läbi vaadata ja hinnata, kas nimetatud sätte tingimused on täidetud.
 6. Liikmesriigid, kes otsustavad kasutada artikli 5 lõike 3 kohast paindlikkusmeetet, peavad asjaomase aasta informatiivsesse inventuuriaruandesse lisama IV lisa 4. osas sätestatud teabe, mis võimaldab komisjonil läbi vaadata ja hinnata, kas nimetatud sätte tingimused on täidetud.
 7. Liikmesriigid koostavad heiteinventuurid, sealhulgas kohandatud heiteinventuurid, heiteprognoosid ja informatiivse inventuuriaruande vastavalt IV lisale.
 8. Komisjon, keda abistab Euroopa Keskkonnaamet, koostab kõikide I lisas osutatud saasteainete kohta igal aastal kogu liitu hõlmavad heiteinventuurid, heiteprognoosid ja informatiivse inventuuriaruande ning ajakohastab neid, lähtudes lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud teabest.
 9. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 13 vastu delegeeritud õigusakte I lisa kohandamiseks seoses andmete esitamise tähtajaga ning IV lisa kohandamiseks tehnika ja teaduse arenguga.

Artikkel 8

Õhusaaste mõju seire

1. Liikmesriigid tagavad võimaluste piires, et õhusaaste kahjulikku mõju ökosüsteemidele seiratakse vastavalt V lisas sätestatud nõuetele.
2. Liikmesriigid kooskõlastavad õhusaaste mõju seiret vajaduse korral teiste seireprogrammidega, mis on kehtestatud liidu õigusaktide, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2008/50/EÜ ja 2000/60/EÜ³⁰ alusel.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 13 vastu delegeeritud õigusakte V lisa kohandamiseks tehnika ja teaduse arenguga.

Artikkel 9

Liikmesriikide aruandlus

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile oma riikliku õhusaaste kontrolli programmi [kolme kuu jooksul pärast artiklis 17 nimetatud kuupäeva, mille sisestab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus] ja seejärel selle ajakohastatud versiooni iga kahe aasta tagant.

Kui riiklikku õhusaaste kontrolli programmi ajakohastatakse artikli 6 lõike 4 kohaselt, teavitab asjaomane liikmesriik komisjoni sellest kahe kuu jooksul.
2. Alates 2017. aastast esitavad liikmesriigid komisjonile ja Euroopa Keskkonnaametile I lisas sätestatud andmete esitamise kuupäevaks oma riiklikud heiteinventuurid, heiteprognoosid, ruumiliselt jaotatud heiteinventuurid, suuri punktreostusallikaid

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

hõlmavad inventuurid ja andmed, millele on osutatud artikli 7 lõigetes 1, 2 ja 3, ning kui see on asjakohane, artikli 7 lõigetes 4, 5 ja 6.

Kõnealused andmed peavad olema kooskõlas õhusaaste kauglevi konventsiooni sekretariaadile esitatavate andmetega.

3. Liikmesriigid esitavad oma CH₄ riiklike heitkoguste andmed ja prognoosid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 525/2013³¹.
4. Komisjon, keda abistavad Euroopa Keskkonnaamet ja liikmesriigid, vaatab riiklikud heiteinventuurid korrapäraselt läbi. Kõnealune läbivaatamine hõlmab järgmist:
 - (a) esitatud teabe läbipaistvuse, täpsuse, kooskõlalise, võrreldavuse ja täielikkuse kontrollimine;
 - (b) kontrollid selliste juhtumite kindlakstegemiseks, kus inventuurid on koostatud viisil, mis ei ole kooskõlas rahvusvahelise õiguse, eelkõige õhusaaste kauglevi konventsiooni alusel kehtestatud nõuetega;
 - (c) vajaduse korral sellest tulenevate vajalike tehniliste paranduste arvutamine, konsulteerides liikmesriikidega.
5. Liikmesriigid edastavad komisjonile ja Euroopa Keskkonnaametile artiklis 8 osutatud järgmise teabe:
 - (a) seirealade asukoht ja seal jälgitavad näitajad [artiklis 17 nimetatud kuupäevaks – kuupäeva sisestab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus] ning seejärel iga nelja aasta tagant ning
 - (b) kohustuslike näitajate puhul mõõdetud väärtused [ühe aasta jooksul pärast artiklis 17 nimetatud kuupäeva – kuupäeva sisestab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus] ning seejärel iga nelja aasta tagant.

Artikkel 10

Komisjoni aruanded

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule vähemalt kord iga viie aasta järel aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta, sealhulgas hinnangu oma panuse kohta käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamisel.

Komisjon esitab nimetatud aruande igal juhul 2025. aasta kohta ning lisab ka teabe artikli 4 lõikes 2 osutatud heite vahetasemete saavutamise kohta ning juhul, kui neid ei ole saavutatud, selle põhjused. Ta teeb kindlaks, kas on vaja võtta edasisi meetmeid, arvestades ka rakendamise mõju sektoritele.
2. Lõikes 1 osutatud aruanded võivad sisaldada käesoleva direktiivi keskkonnamõju ja sotsiaal-majandusliku mõju hinnangut.

³¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 525/2013, 21. mai 2013, kasvuhoonegaaside heite seire- ja aruandlusmehhanismi ning kliimamuutusi käsitleva muu olulise siseriikliku ja liidu teabe esitamise kohta ning otsuse nr 280/2004/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 165, 18.6.2013, lk 13).

Artikkel 11

Juurdepäas teabele

1. Liikmesriigid tagavad kooskõlas direktiiviga 2003/4/EÜ, et üldsusele edastatakse avalikkusele kättesaadaval veebisaidil aktiivselt ja korrapäraselt järgmist teavet:
 - (a) riiklikud õhusaaste kontrolli programmid ja nende muudatused;
 - (b) riiklikud heiteinventuurid, sealhulgas võimalikud kohandatud heiteinventuurid, riiklikud heiteprognoosid, informatiivsed inventuuriaruanded ning täiendavad aruanded ja lisateave, mis on komisjonile edastatud vastavalt artiklile 9.
2. Komisjon tagab vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1367/2006,³² et üldsusele edastatakse avalikkusele kättesaadaval veebisaidil aktiivselt ja korrapäraselt kogu liitu hõlmavad heiteinventuurid, heiteprognoosid ja informatiivsed inventuuriaruanded.

Artikkel 12

Koostöö kolmandate riikidega ja kooskõlastamine rahvusvahelistes organisatsioonides

Selleks et panna heitkoguste vähendamisele tugevam alus, jätkavad liit ja vastavalt vajadusele liikmesriigid kahepoolset ja mitmepoolset koostööd kolmandate riikidega ning kooskõlastamist asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu ÜRO Keskkonnaprogramm (UNEP), Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjon (UNECE), Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO) ja Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon (ICAO), sealhulgas tehnilise ja teadusliku uurimis- ja arendustegevus alase teabevahetuse kaudu.

Artikkel 13

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 6 lõikes 7, artikli 7 lõikes 9 ja artikli 8 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast.
3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artikli 6 lõikes 7, artikli 7 lõikes 9 ja artikli 8 lõikes 3 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. Artikli 6 lõike 7, artikli 7 lõike 9 ja artikli 8 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1367/2006, 6. september 2006, keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes (ELT L 264, 25.9.2006, lk 13).

esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 14

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab direktiivi 2008/50/EÜ artikli 29 alusel loodud välisõhu kvaliteedi komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikkel 15

Karistused

Liikmesriigid sätestavad eeskirjad, milles käsitletakse karistusi käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike sätete rikkumise eest, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõnealuste eeskirjade rakendamine. Ette nähtud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Artikkel 16

Direktiivi 2003/35/EÜ muutmine

Direktiivi 2003/35/EÜ I lisasse lisatakse punkt g:

„g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi XXXX/XX/EL* (teatavate õhusaasteainete riiklike heitkoguste vähendamise ja direktiivi 2003/35/EÜ muutmise kohta) artikli 6 lõige 1.

*ELT L XX, XX.XX.XXXX, lk XX.”

Artikkel 17

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [18 kuud pärast selle jõustumist – kuupäeva sisestab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus].

Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi otsustavad liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud peamiste siseriiklike õigusaktide teksti.

Artikkel 18

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/81/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [käesoleva direktiivi artiklis 17 nimetatud kuupäevast – kuupäeva sisestab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus].

Jätakuvalt kohaldatakse siiski kehtetuks tunnistatud direktiivi järgmisi sätteid:

- (a) artikkel 1 ja I lisa kuni 31. detsembrini 2019;
- (b) artikli 7 lõiked 1 ja 2 ning artikli 8 lõige 1 kuni [käesoleva direktiivi artiklis 17 osutatud kuupäevani – kuupäeva sisestab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus].

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt VI lisa vastavustabelile.

- 2. Kuni 31. detsembrini 2019 võivad liikmesriigid kohaldada direktiivi 2001/81/EÜ artikli 4 ja I lisa kohaste ülemmäärade suhtes käesoleva direktiivi artikli 5 lõiget 3.

Artikkel 19

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 20

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja